

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 319/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **SLOVGRAM, nezávislej spoločnosti výkonných umelcov a výrobcov zvukových a zvukovo-obrazových záznamov**, Jakubovo námestie 14, Bratislava, IČO 17 310 598, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou LEGAL CARTEL s. r. o., Na Hrebienku 40, Bratislava, IČO 36 677 175, v mene ktorej koná advokát JUDr. Radoslav Kačur, proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 29 Cb 16/2020 z 10. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 29 Cb 16/2020 z 10. februára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že na základe návrhu sťažovateľky rozhodol Okresný súd Banská Bystrica, pracovisko upomínacieho a exekučného konania platobným rozkazom č. k. 19 Up 20/2020 zo 16. januára 2020 (ďalej len „platobný rozkaz“). Uvedeným platobným

rozkazom bola žalovaná strana zaviazaná uhradiť sťažovateľke istinu v sume 69 eur s príslušenstvom. Proti platobnému rozkazu podala žalovaná odpor, na základe ktorého bol spis postúpený miestne príslušnému okresnému súdu.

3. Vzhľadom na to, že žalovaná (v čase po podaní odporu a po súhlase sťažovateľky s pokračovaním v konaní) uhradila istinu, sťažovateľka doručila okresnému súdu 20. februára 2020 späťvzatie návrhu na začatie konania. Okresný súd uznesením č. k. 29 Cb 16/2020 z 30. apríla 2020 (ďalej len „uznesenie o zastavení“) konanie zastavil a okrem iného sťažovateľke priznal plnú náhradu trov konania.

Proti uzneseniu o zastavení konania, resp. výroku II o nároku na náhradu trov konania podala žalovaná odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 4 Cob 158/2020 z 29. januára 2021 tak, že napadnutý výrok okresného súdu potvrdil.

4. Okresný súd prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka rozhodol uznesením č. k. 29 Cb 16/2020 zo 6. júla 2021 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) tak, že sťažovateľke priznal náhradu trov konania v sume 167,06 eur.

Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej namietala aplikáciu nesprávneho ustanovenia vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“). V tejto súvislosti sťažovateľka dôvodila tým, že v jej prípade mal byť aplikovaný § 10 ods. 8, a nie § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. O sťažnosti rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka zamietol.

5. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol: *«Spor sa týkal zaplatenia sumy 69,00 EUR, pričom sám žalobca v žalobe uviedol, že žalovaný neuhradil primeranú odmenu vo výške 69,00 EUR určenú podľa bodu A „obchodné prevádzky a prevádzky služieb“ Sadzobníka účinného od 1. 1.2018. Nemožno teda súhlasiť s tvrdením žalobcu, že sa jednalo o spor vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva, kde tarifnou hodnotou je 1000 EUR.»*

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka je presvedčená, že okresný súd nesprávne určil základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., podľa ktorého „ak nie je ustanovené inak, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon je...“. Znenie uvedeného ustanovenia je podľa názoru sťažovateľky vo vzťahu k § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. všeobecným ustanovením. Podľa § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva je tarifnou hodnotou suma 1 000 eur.

7. Sťažovateľka považuje za nesporné, že predmetná právna vec sa týka ochrany práv súvisiacich s autorským právom, keďže povinnosť hradiť primeranú odmenu za vykonávanie verejného prenosu v prevádzkach vyplýva zo zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov, pričom pri výpočte trov konania v týchto veciach sa postupuje prednostne podľa § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti napokon namietala porušenie princípu právnej istoty, čo odôvodnila poukazom na iné konania, v rámci ktorých si rovnako úspešne uplatňovala zaplatenie príslušnej výšky neuhradených poplatkov od rôznych subjektov. V ústavnej sťažnosti uvedených prípadoch bola sťažovateľka úspešná aj v otázke náhrady trov konania, pričom vždy okresný súd (ale i iné okresné sudy) postupoval v zmysle § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

9. Porušenie majetkových práv sťažovateľka odôvodnila nezákonným postupom okresného súdu spočívajúcim v stanovení nesprávnej výšky trov konania (suma 167,06 eur namiesto sumy 435,93 eur).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietanie porušenia práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny), práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru), ako i práv majetkového charakteru (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu) napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka v otázke výšky trov konania. Sťažovateľka predovšetkým nesúhlasí s aplikáciou § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ktorú považuje za nesprávnu. Podľa názoru sťažovateľky v jej prípade mal byť aplikovaný § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

III.1. K porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

11. Ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti ide, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, III. ÚS 198/2020).

12. Vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu zakladajúcu porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v IV. ÚS 248/08, II. ÚS 64/09, I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, z novšej judikatúry II. ÚS 153/2016, II. ÚS 681/2016, IV. ÚS 498/2018, II. ÚS 100/2020).

13. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale je nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy, pričom vo svojej judikatúre sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému okresný súd pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia dospel. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko, či napadnuté uznesenie okresného súdu spĺňalo požiadavku ústavnosti (odôvodnenie majúce požadovanú kvalitu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy), rešpektujúc pritom svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého postup všeobecného súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania v predmetnej veci) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

14. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že okresný súd dostatočne, i keď úsporne zdôvodnil, prečo pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzal zo žalovanej sumy. Uznesenie okresného súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatočný základ pre vyslovený skutkový a právny záver o priznanej výške trov konania, pričom ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým okresný súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad okresného súdu z ústavného hľadiska neospravedlňiteľný a neudržateľný v takej miere, aby v dôsledku toho mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označených práv. Právne posúdenie sťažovateľkinej veci zo strany okresného súdu je ústavne akceptovateľné a nemá znaky svojvôle alebo arbitrárnosti.

III.2. K porušeniu princípu právnej istoty:

15. V kontexte sťažovateľkinej argumentácie, ktorou odôvodňuje porušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ústavný súd s poukazom na judikatúru Európskeho súdu

pre ľudské práva [napr. Beian v. Rumunsko (č. 1) zo 6. 12. 2007] zdôrazňuje, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva).

16. Pokiaľ sťažovateľka poukazuje na iné rozhodnutia, ktoré posúdili otázku výšky náhrady trov konania rozdielne, ústavný súd v tomto kontexte pripomína, že mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré sa podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) zveruje primárne Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktorému sa okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05, II. ÚS 752/2016, II. ÚS 861/2016, III. ÚS 205/2017). Nástroje na zjednocovanie judikatúry sú v zmysle zákona o súdoch dostupné aj na úrovni okresných súdov prostredníctvom grémií a predsedov grémií alebo na úrovni krajských súdov prostredníctvom kolégií a predsedov kolégií (II. ÚS 79/2021).

17. Z uvedených skutočností vyplýva, že len na základe toho, že okresný súd v napadnutom uznesení otázku výšky trov konania posúdil rozdielne ako iné súdy v systéme všeobecného súdnictva, nemožno v tomto prípade uvažovať o porušení označených práv podľa ústavy a dohovoru. Je primárne vecou všeobecných súdov, aby svoju judikatúru v tejto otázke zjednotili riadnym využívaním dostupných prostriedkov v zmysle zákona o súdoch.

Na základe uvedeného aj v tejto časti je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K porušeniu majetkových práv:

18. Dôsledkom napadnutého uznesenia okresného súdu (zo subjektívneho hľadiska) je stav, keď sťažovateľke je priznané právo na náhradu trov konania v nižšej výške, než jej podľa jej názoru patrilo. Vzhľadom na ústavnú udržateľnosť právnych záverov okresného súdu nemožno z objektívneho hľadiska uvedený právny stav považovať za porušenie práv majetkového charakteru podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu. Keďže je evidentné, že vyslovenie porušenia vlastníckych práv sťažovateľky bolo v okolnostiach danej veci podmienené zistením porušenia práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces, k čomu nedošlo, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zastáva názor, že niet relevantnej spojitosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením označených práv sťažovateľky. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého uznesenia, ako aj s poukazom na to, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd ústavnú sťažnosť ako

celok odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

20. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka žiadala podanou, v zásade formulárovou žalobou zaplatenie sumy 69 eur, pričom na náhrade trov právneho zastúpenia jej bola zo žiadanej sumy 435,93 eur priznaná stále pozoruhodná suma 167,07 eur, čo je takmer dva a pol násobok uplatnenej pohľadávky a takmer dvadsaťpäťnásobok zaplateného kráteného súdneho poplatku (suma 6,70 eur z uznesenia vyššieho súdneho úradníka). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na príznačné závery vyslovené v uznesení ústavného súdu č. k. III. ÚS 60/2020 z 10. februára 2021 (tiež vo veci výšky trov priznanej sťažovateľke), podľa ktorých „S ohľadom na takúto masívnu litiskrescenciu trov konania sa preto javí, že problémom vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov nie je len jej forma, ale aj jej obsah, ktorý tvorí také konštrukcie, že nedbanlivý hostinský z Važca by kolektívnemu správcovi autorských práv mal v spore na náhrade trov konania zaplatiť takmer štvornásobok istiny. To je nepochybne značne viac ako dvojnásobok škody uhrádzajúci zapierajúci škodca v antickom Ríme (napr. *Digesta 9. 2. 23 Ulpianus libro 18 ad edictum. 10. Haec actio adversus confitentem competit in simplum, adversus negantem in duplum.*). Asi nemožno predpokladať, že žalovaný po takomto výsledku sporu získal dôveru v justíciu všeobecných súdov, a len ťažko by tento jeho negatívny pocit zmiernilo rozhodnutie, ktorým by bolo vyhovené ústavnej sťažnosti.“.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júna 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu